

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Respublica

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Responsiones.

¶ LOCI BIBLICI.

Responsiones varie dicitur. Iudic. 8. 7. 2. Reg. 9. 22. 2. Paralip. 10. 13. Iudic. 6. 37. Dan. 3. 16. Iudic. 17. 4. et fidem quod sermonem incipere aut ordire, vt Mar. 11. 14. hoc ponitur pro sermone inchoare, nec pro apponit interrogacionem. Sic Matth. 28. 5. Luc. 8. 40. dicitur dicitur Christus, cum tacitas hominum cogitaciones dicit.

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHORVM.

Responsionem vnam ad duo rogata dare iniquum est. Alexand. lib. 1. de elench. Responsio est vera sit, quae simplex est, ad multiplicem interrogacionem respondendi debet. Boet. in l. de inter. Et generat. Responsio multiplex esse debet contra multiplicem interrogacionem, quasi sententiam ab aduersario subtilitate interrogacionis dicit dialecticus. Idem de dist. top. 1. A. Responsio securissima ad absurda euitanda, quod quid quid ma- gis inuita dicitur maus, & quid quid minus est paritate minus, ut dicitur Plato in Phaedone. Responsio prompta potius esse debet, quam nimis cunctari. In

¶ APOPTHEGMATA.

Percontanti, Quidnam velle, vt colaphum acciperet? inquit. Responsum ab inexpectato datum. Ille enim quae- rit, quod mercedis peteret pro colapho. Laert. lib. 6. c. 2. Percontans de obsecris quibusdam rebus, a quodam percontante; verum cum vrgeretur responsum. De talibus, inquit, hominem vanum interrogare decet, me autem respondere tunc quomodo. Max. serm. 21. Percontans, interrogatus, quod nauigiorum genus esset tutissimum, longam, aut contra? respondit, Ea quae subducta sunt. Si- cutas, cum demum nauigantes in tuto esse, cum nauis in sic- cundata fuerit. Athenens.

Percontans, interrogatus, quidnam sentiret de conflictu duorum hominum, interrogatus, quidnam sentiret de conflictu duorum hominum, alter incepte proponebat, alter absurde respondebat? re- spondit, vbi videri, alterum mulgere hircum, alterum supponere hircum. Plut. in apoph. Percontans, interrogatus, quid in cum archidamum intempestiuus rogaf- set? respondit, Tot, inquit, sunt o hospes, qui ma- gis inuita dicitur maus, & quid quid minus est paritate minus, ut dicitur Plato in Phaedone. Responsio prompta potius esse debet, quam nimis cunctari. In

Percontans, interrogatus, quid in cum archidamum intempestiuus rogaf- set? respondit, Tot, inquit, sunt o hospes, qui ma- gis inuita dicitur maus, & quid quid minus est paritate minus, ut dicitur Plato in Phaedone. Responsio prompta potius esse debet, quam nimis cunctari. In

Percontans, interrogatus, quid in cum archidamum intempestiuus rogaf- set? respondit, Tot, inquit, sunt o hospes, qui ma- gis inuita dicitur maus, & quid quid minus est paritate minus, ut dicitur Plato in Phaedone. Responsio prompta potius esse debet, quam nimis cunctari. In

Percontans, interrogatus, quid in cum archidamum intempestiuus rogaf- set? respondit, Tot, inquit, sunt o hospes, qui ma- gis inuita dicitur maus, & quid quid minus est paritate minus, ut dicitur Plato in Phaedone. Responsio prompta potius esse debet, quam nimis cunctari. In

Percontans, interrogatus, quid in cum archidamum intempestiuus rogaf- set? respondit, Tot, inquit, sunt o hospes, qui ma- gis inuita dicitur maus, & quid quid minus est paritate minus, ut dicitur Plato in Phaedone. Responsio prompta potius esse debet, quam nimis cunctari. In

Percontans, interrogatus, quid in cum archidamum intempestiuus rogaf- set? respondit, Tot, inquit, sunt o hospes, qui ma- gis inuita dicitur maus, & quid quid minus est paritate minus, ut dicitur Plato in Phaedone. Responsio prompta potius esse debet, quam nimis cunctari. In

Percontans, interrogatus, quid in cum archidamum intempestiuus rogaf- set? respondit, Tot, inquit, sunt o hospes, qui ma- gis inuita dicitur maus, & quid quid minus est paritate minus, ut dicitur Plato in Phaedone. Responsio prompta potius esse debet, quam nimis cunctari. In

labii distortum, eiecia lingua, buccis fluentibus, cui mancipium um simile est visum. Taberna aem erat apud forum, ac scutum, illud signi gratia positum: Ingens omnium risus conuictus est, expectant enim, vt aliquid in mores illius obiceret. Eras. lib. 6. apo. Domitius Afer in quendam patronum imperitum, sed splendi- do veltitu se venditantem, litigatoribus lepide dixit: Homo in a- gendis causis bene vestitus. Luit ab inexpectato. Nam auditor pro vestitus expectabat in fructus, aut exercitatus. ibid.

Craffus. Quum Silius testis lassisset Pisonem cum, cui Craffus aderat prolato crimine, quod se in eum dictum audire dicebat: Potest fieri, inquit Craffus, vt is vnde te audire dicis, iatus dixerit. Annuit Silius. Potest etiam, inquit fieri, vt tu non recte intellex- eris. Quum id quoque toto capite annuisset Silius, vt se Craffo da- ret, subiecit Craffus. Potest etiam fieri, vt omnino quod audisse dic- cis, nunquam audieris. Hoc adeo praeter expectationem, vt Silium testem omnium risus obrueret. Eras. Rot. lib. 6. apoph.

Cicero, cum testis Sexti Annalis reum legisset: & instaret iden- titem accusator. Dic Marce Tulli, si quid potes de Sexto Anna- li: protinus recitare cepit veris ex sexto Enni annalium libro: Qui potes ingentis causas euoluere belli, &c. Scripsit enim, Ennius annales: & accusator vocabatur Sextus Anna- lis. Eras. Rot. lib. 4. apoph.

Cesellius, Consulitori Ciceri, Nauim diuidere volo: Perdes inquit. Ille de pretio nauis Mercibusque consulere, hic aliud re- spondit. Nam ipsam diuidere nauim, est nauim perdere. Macrobi- us ita refert. Si diuidis, nec tu nec socius habebitis. Erat autem ad- orum negotiatorum communis nauis. Eras. Apollonius. Nero cum in Gymnicis decertasset, rogatus a Tigil- lino Apollonius, Quid de Nerone sentiret? Melius, inquit, sentio quam vos, Cantare enim vos illum dignum putatis, ego autem ta- cere. Eras. lib. 3. cap. 13.

¶ SIMILITUDO.

Plutarchi. Vt pauperiores aliquando donant munuscula ditio- ribus, quo plus recipiant: Sic indoctiores pro uocamus nonnullos, vt eruditiora vicissim illi respondeant. in Mor.

Republica,

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

R epublica, Graece πολιτεια, ut, & πολιτικον, rempublicana gero dicitur. Est autem respublica paucorum potestas, in qua centus magistratus declaratur. secund. Aristor. lib. 1. Rhetoric. Respublica est institutio ciuitatis, circa magistratus honoresque publicos, quemadmodum debeant consistere, & in quos potestas authoritatque summa debeant consistere, & qui sit finis cuiusque societatis. secund. Arist. lib. 4. Rhetor. Respublica est respopuli. secund. Aug. 1. de Civ. Dei. Respublica est quoddam corpus compaginatum in membris, quod diuini muneris beneficio animatur, & summae aequitatis agi- tur iure, & regitur quodam lumine rationis, secundum Plut. in st. Traiani.

¶ LOCI BIBLICI.

Republica, iustis regnantibus, floret. Psal. 28. 12. Et 29. 2. Respublica destructionis vera effigies. Esay. 2. 2. 3.

¶ POETICAE SENTENTIAE.

Plaut. Pers. 5. Quid id quod vidisti, vt munus muro tibi Celsus oppidum? P. Si incole bene sunt morari pulcre munus arbitror, Perfidia, Et peculatus ex urbe, Et auaritia si exulans, Quarta inuidia, quinta ambitio, sexta obreptatio, Septimum periuurium. T. Euge. P. octava indiligentia, Nona iniuria, decimum, quod pessimum aggressus, scelus. Haec si inde aberant, centuplex murus rebus agrum audia parum est. Plaut. Trin. Nihil est profecto stultius, neque stolidius, Neque mendaciosius, neque argutum magis, Neque confidentiosius, neque periurius, Quam vbantur astidus ciues, quos scurras vocant Et. Qui omnia se simulant scire, nec quicquam sciunt. Quod quisque in animo habet, aut habiturus est, sciunt. Id quod in aurem rex regis dixerit, Sciunt, quod iure fabulata est cum done, Quae neque futura, neque facta sunt, tamen q sciunt. Falson' au scire laudent, culpant, quem velint, Non flocci factum, dum illud quod libeat, sciunt.

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Nec domus, nec respicere potest, si in ea nec recte factis praemia extent ylla, nec supplicia peccatis. Cic. 3. de Nar. lib. 1. CCCC Est vi-

Est vitulus, vnius improbi suplicio multorum improbitatem coercere, quam propter multos improbos vni parere. *5. Actio. in Verr.*

Accusatores multos esse in ciuitate vitile est, vt metu contineatur audacia. Verum hoc ita est vitile, vt ne plane illudamur ab accusatoribus. *Pro Ros. Amer.*

Respublica nomen vniuersae ciuitatis est, pro qua mori, & cui nos totos dare, & in qua omnia nostra ponere, & quasi consecrare debemus. *2. legib.*

Et omnis vitae nostrae ratio transmittenda est, vt magnam nominis nostri famam, ex maximis in Remp. meritis collatis posteris relinquamus. *in Vat.*

Omnibus bonis expedit saluam esse rempublicam. *Phil. 13.*

Laudandus est is, qui mortem appetit pro Repub. qui doceat chariorem esse patriam nobis, quam nosmet ipsos. Estque illa vox inhumana & scelerata cornu, qui negant se recutare; quo minus ipsis mortuis terrarum omnium delagatio consistatur. *3. de Finibus.*

Qui pro Republica vitam reddiderunt, nusquam me hercule eos mortem potius, quam immortalitatem alicuius putam. *pro Planc.*

Nihil est ex omnibus rebus humanis praeclearius aut praestantius, quam de Republica bene mereri. *Ad L. Marc. Fam. 10.*

Omnis timore deposita, debemus libere Respubl. consulere. *De Off. Cic. Fam. 11.*

His maiores nostri, qui ob Remp. mortem obierant, pro breui vitae diuturnam memoriam reddiderunt. *Phil. 9.*

Non potest cuiquam male de Respubl. merendi iusta esse causa. *de Resp. Arusi.*

Respublicae nullo munimento tutiores sunt quam virtute ciuitum.

Publica vitilitas anreponenda est odio priuato.

In Respubl. bene instituta omnia proficiunt in melius.

Anima robur & vis naturae magno viui possunt esse Respubl.

Vnicuique pluris facienda est vitilitas communis, quam propria.

Quisquis alienam Respubl. vehementer amat, suam quodammodo viuperat.

Ea Respubl. species non est vitilis ciuitati, quam nemo velit esse in sua familia.

Respubl. duabus rebus continetur, praemio & poena.

Respubl. male morata est, vbi licet impune maledicere nihil mali committitis.

Tempore pacis magis quam belli Respubl. viget autoritas, vt ius habeat decernendi, quod ad tuendam ciuitatis tranquillitatem censuerit conducere.

Qui sunt iracundioris ingenii, ad disciplinas quidem idonei sunt, ad gerendam Remp. non item.

Multo absurdus est et commendare Remp. quum gubernandi artes non tenet, quam si alium pro quo adhibeas araro.

Priuata similitas posthabenda est Respubl. commodis.

Non infirmum erga Remp. est meritum, si non solum ipse te praestiteris egregium virum, sed aliquem tibi similem gignas educetque patriae.

Hoc praecipuum vulnus est omnium Respublicarum, quod omnia munia per vicarios administrantur, interdum alteros ac tertios.

Priuati affectus vitilitati publicae posthabendi sunt.

In omni negotio magni refert, quales sint, quibus gerendae rei creditur autoritas.

Publicae salutis priuata incolumitas est posthionenda.

Respublicae corruptela non alia magis ex se nascitur, quam ex delictis.

Quae praeclearos viros eiecitur e ciuitate, Remp. laedunt potius, quam eos, quos expellunt.

Inutile est Respubl. subinde mutare duces, sed fatius est, quem idoneum ac fidum naetus sis, cum non mutare.

Non potest consistere Respubl. vbi non est honor virtuti, nec poena feceritis.

Respubl. dignitas praefenda est priuato commodo.

Tum auit, Remp. optime se habuisse, quum modesti & prudentes viri ipsam administrabant. *Demosthenes ex oratione contra Theocrinem.*

Ciuitatis ego diuitias arbitror, socios, fidem, beneuolentiam. *De orat. A. in Phil. 5. de reb. Cherran.*

Decet vos in armis & bello formidabiles, in iudiciis autem humanos esse. *Ex orat. de ordin. Resp.*

Nihil ingenue simpliciterque facere, non solum vobis indignum, & parum generosum, sed etiam maxima habet pericula. *Ex 1. epist.*

Non rumore solum vos vestras res cognoscere, verum etiam praesentes spectare oportet. *Ex orat. in Phil.*

Res ciuitatis non ita tractabant, vt opes immensas pararent, sed Remp. sibi amplectendam esse singuli putabant. *Olyn. 3.*

Oportet, Athenienses eum, qui boni aliquid facere nostrae ciuitati cupiat, primum vestras aures sanare: corruptae enim sunt,

adeo falsa & multa & queuis potius, quam optima, audire quibus uilis. *Ex orat. de ordin. ciuit. Att.*

¶ APOPHTHEGMATA.

Ita sunt res humanae, vt alias copia abundent, aliis penuria laerent, & subinde aliter atque aliter sese habeant. Quae modum illis non simplex, sed varia est addibenda: & si hac mens laetitia res alia via aggredienda. Est enim omnium rerum cognatio, & similitudo, propterea quod ex eisdem elementis consistant. *Niceph. Greg. hist. l. 8.*

Quando res humanae semel loco moueri, inclinante laetitia coepit, quo maiores sunt, eo aegrius feriusque vestigio resipiscunt. *P. Amyl. l. 9.*

Ex historiis constat innumeris mutationibus, hanc feruorem mare ventis agitatum, res humanae esse obnoxias. *Fr. Com. di. hist. l. 1.*

Res maxime non temporis breuitate, sed proba ratione ac corporis labore gubernantur, quae quidem hominibus modum repente succurrunt. *Procep. de bell. Pers. l. 1.*

Vilioribus & abiectionibus plerumque rebus vim eam dididit, vt ea superaret quae maxime abiectionibus esse nimirum. Nam & aceto vitiones resoluantur, & Adamantur, dum omnium aude quem liber estum peritacissimum hauris tabefacit. Consimili modo Sygys aqua quae vasa vitrea, a, fictilia, cornea, ossa, ferrea, arca stannica, argentea, hauris vngulam superare nequit: hac enim sola ita continetur, vt nihil non fundat. *Vassian. l. 8.*

Respubl. summa in publicorum & priuatarum rebus ditione natu & splendore sita non est. Neque enim in bellis externis fundae alaeque solae sunt munimenta satis idonea ad certum re salutis spem hominibus inclusis afferendam, sed hoc in pollicentur, oppidanos repentina hostium incursione vixit dem nullam accepturos. *Dionys. Hal. l. 2.*

Bonus legibus & honestorum studiorum emulatione prosperans, uisus, & re bellica praestans Resp. redditur. *Ead. l. 2.*

Respublica incolumis priuatas res facile saluas praestat, prodesse, sua nequam ferues. *Liv. Decad. 3. l. 6.*

Nulla magna ciuitas diu quietere potest. Si forsitan habet, domi inuenit: vt praualida corpora ab externis uisibus videntur, sed suis ipsa viribus onerantur. *Liv. Decad. 3. l. 6.*

Principes sunt mortales. Respubl. aeterna est. *Tacit. Ann.*

In senatu saepe dixit Adrianus, ita se Respubl. gesturam, vt populi rem esse, non propriam. *Spartian. in Adriano.*

Respublica quae diuites & diuitiarum cupidos patitur, dicitur. *Vulc. Gal. in Auid. Celsa.*

Sub principe optimo & forti Respublica bene regitur. *Cassiod. in Clod. Albino.*

Melior est Respubl. & prope tutior, in qua princeps malus ea in qua sunt principis amici mali: siquidem vnius malus est, quam plurimis bonis corrigi: multi autem mali non possunt corrigi. *Lamp. in Pl. Senec.*

Quamuis bono vlla ratione superari. *Liv. Decad. 3. l. 6.*

Ex immentis opibus egen illima est tandem Respublica, per quam, vt auferent diuites, docuerunt principes auro quae liberis redempta redire. *Amm. Marcell. l. 14.*

Laudibus extollenda est Respublica, quae gratificatione ueritatem non prodidit: quae etiam is non raro inuenitur, qui nulla ipsi cognatione committitur, propter virtutem tamen honore dignissimis. *Helian. in Phil. l. 1. cap. 6.*

Apud nos imperat, & Senator est, ac Respubl. consistit, honorebus fruitor, non qui multum opibus pollet, nec qui suam suorum maiorem indigenarum feriem potest excedere. *Quicunq. his honoribus fuerit dignus. Dionys. Hal. l. 2.*

Respubl. eam similem esse vni homini dicebat in quodam modo proportionem ac similitudinem animus senatum, quod pro plebem refert. Si igitur patiantur plebem deinde senatum, Senatori, ita illos facturos dicebat, vt qui animum dicitur, vni, & qui non ex rationis praescripto sed pro sua libidine vni, Quod si assuefecerint plebem vt patiantur se regi, & dicitur, ita facturos vt qui animo corpus subiciunt, vixque genus & sectantur quod est optimum, non autem quod est maximum. *idem l. 5.*

Respubl. quodammodo humano corpori similis videtur, quae enim est compositum, & constat ex multis partibus, per singulas nec eandem vim habent, nec vius pares exhibent. *Idem l. 6.*

Quodnam malus infortunium Respublicae accidit, quodam si optimi quique viri excindantur? *Idem l. 10.*

Nullum narratur bellum, aut seditio, aut nouandatum studium in Respublica extitisse Numa regnante: neque ipsum inimicitia, aut inuidia, aut propter cupiditatem regis diae conspiratioe oborta est: sed sine metus Deorum, & eius curam gerere opinarentur, siue reuerentia virtutis, siue tunc, vitam sub eo integram scelerum paramque & nauit. In quibus omnibus euidens fuit exemplum, in quo Platoni illius dicti, quod ille haud paruo tempore

magnitudine rei semel occupavit eius animos, difficilis postea atque haud scio an vilis aditus viginti relinquitur. *Arn. Ferron. libro quarto.*

Respublicarum reolutio & diligens consideratio.

Plurimi eorum qui de republica scripserunt, tria dicunt esse politiarum genera, harum prius regnum, alterum Aristocratiam, tertium democratiam vocant. Videtur autem de istis haud immerito vehementer posse dubitari, an haec Respublicas formas tanquam solas, vel tanquam reliquis potiores nobis exponant, etenim vix unquam ignorare mihi videntur. Siquidem manifestum est eam Respublicam formam optimam esse iudicandam, quae omnibus quas praediximus proprietatibus constat. Huius quippe experientiam non verbis modo, sed & opere ipso percepimus, ex eo quod Lycurgus in Aegademionum Respublica, prius ad hunc modum constituit. Verum nec illud sentiendum est, quod haec politia sola existant. Tam enim & monarchias quasdam & tyrannicas politias videmus: quae quamvis plurimum differant a regno, simile tamen aliquid cum illo habere videntur: id quod & cuncti monarchae simulant, & ad hoc regni nomine pro viris utuntur. Praeterea Oligarchiae Respublicae, quae plures existerunt, simile quiddam habere videntur cum Aristocraticis, quae tamen (vix ita dicam) plurimum differunt. Idem de Democratia sentiendum est. Quod autem verum sit quod dicitur, ex hisce manifestum redditur. Neque enim mox quilibet monarchia regnum dici debet, sed ea duntaxat quae voluntario subditorum consensu conceditur, & magis pro animi sententia, quam timore & violentia gubernatur. Neque etiam quaevis oligarchia pro aristocratica reputanda est, nisi ea tantum quae secundum electionem, & iustissimas ac prudentissimas vires aequaliter administratur. Nec Democratia ceteri debet, in qua cuncta multitudo quaequeque libet ac praesumuntur facienda potestatem habet: sed in qua & patrium est & consuetum colere Deos, cum honore obsequi parentibus, seniores reuereri, ac legibus obedire. Quando in eiusmodi multitudine quod pluribus probatur obtinet, tum teste democratia vocatur.

Quapropter, sex sunt politiarum dicenda genera: quorum tria decantata sunt omnibus, de quibus iam est praedictum, tria reliqua istis sunt cognata, monarchia videlicet, oligarchia & ochlocratia. Prima ex istis Monarchia, sine certa constitutione natura quadam constat, hanc consequitur, & ex hac, intercedente constitutione, ac directione, nascitur regnum. Vbi vero Regnum in mala constituta, tyrannidem scilicet, mutatur rursus ex horum destructione aristocratia pronatur, quae tamen natura quadam in oligarchiam transformatur. Cum vero multitudo iniustitiam eorum qui praesunt iracundia percipit, nascitur democratia. Rursus cogente plebis contumelia & iniquitate, temporis successu ochlocratia exurgit. De his autem peripetue cognosci poterit, quod quae iam dixi reuera sic habeant, si quis singularum politiarum, secundum naturalem cursum & principia, & exortus, & mutationes cognoverit. Etenim quilibet singulas consideraverit, quomodo nascantur, is demum solus & incrementum, & vigorem & mutationem pariter ac finem singularum considerare poterit, quando videlicet, & quomodo, & ubi alia in aliam desinat.

Maxime autem Romanae politiae hunc discedendi & exponendi modum convenire cogitavi, propterea quod illa natura quadam inde ab initio & constitutionem sui & incrementum accepit. Exactius itaque apud Platonem forsitan ac nonnullos alios philosophos, mutationes istae politiarum, quibus alia desinit in aliam, discernuntur ac dilucidantur: verum quoniam variis modis ac pluribus ab illis differunt, fit vix a paucis intelligantur. Quapropter, quatenus ista ad usum historiarum, communemque intellectum conducere iudicamus, haecenus illa certis capitibus complecti ac percurrere conabimur. Etenim etiam si quid in praesenti propter universalem ac generalem declarationem desiderari videbitur, abunde hoc refarcient ea, quae in sequentibus per partes dicentur: Itaque quae principia politiarum assigno? & unde illas primum constituisse dico? Quando vel propter aequarum inundationes, vel propter pestiferas calamitates, aut frugum sterilitatem, aut alias eiusmodi causas humano generi perniciosa est illata (quales etiam fuisse intelligimus, & in posterum saepe videri futuras esse, rerum narratio ostendit) cum videlicet perditis quibusvis institutis & artibus, cum velut ex relicto seminario hominum rursus multitudo temporum progressu incrementum accepit, & perinde atque reliqua animantia solent, quae (vix par est) secundum generis sui similitudinem congregantur, propter naturae imbecillitatem confociantur: necessarium est, eum, qui & robore corporis & animi fiducia reliquis est praestantior, obtinere principatum & imperium: id quod & in aliis ignobiliorum animantium generibus visu venire cerimus (est hoc ipsissimum censendum naturae opus) inter quae indubitato ea quae sunt robustiora reliquis praere videmus, vipere tauros, capros, galinacos, & quae his sunt similia.

Est itaque vero simile talis esse principatus, & sic institui vitam mortalium, qui ad animantium morem congregantur, & eos qui inter ipsos sunt robustissimi ac potentissimi sequuntur, quibus quidem principatus terminus est robur, quem tum recte quis Monarchiam nominavit. Vbi vere congregationibus istis tempo-

rum cursu convictus & consuetudo accesserit, tum Regni praesentem confimiliter de illis quae hinc sunt contraria, cogere incipimus. Modus autem principii & originis iam dictarum politiarum esse est. Etenim quoniam cuncti mutas constitutiones secundum naturam appetunt, indeque proles procreatio perficitur, vix quilibet, nullam gratiam rependit: neque vices reddi illis à quibus enutritus: sed per contrarium male illis vel disere vel facere praesentes sunt, & conscii curae, sollicitudinis, ac molestiarum, ac alucinum. Quoniam enim genus humanum haecenus reipsum praestantius est animantibus, quatenus ipsi soli concessum est, ut rationis ac rationis particeps exsistat, par non esse liquet, ut dictam corruptionem perinde atque in ceteris animantibus suisque deum faciant, sed huiusmodi factum obsecrare praesentes, & impio futura praevidentes, ac quod cuique ipsorum consilia committenda sunt colligentes. Imò si quando acciderit, ut is qui nihil aliud auxiliium in aduersis consequutus est à quopiam, nullum modum daret servatori suo gratiam, sed illi alibi incommodum moliret, conetur, liquet eos, qui id norunt, huiusmodi factum molire, ut re, illos, offendi, ac primum quidem condolare proximo moliret, vero ad se ipsos quoque referre quod ipsis est vicium. Vnde quod magis quidam singulis suboritur de virtute, & confidendum est quod vnumquodque praestare decet, id quod & principatus & finis est iustitiae. Rursus confimiliter, si quando quis in aduersis praeter omnibus quempiam vindicaverit, ac robustiorum contra se bestiarum insultum sustulerit ac perierit, peritiam talis à multitudine gloriam tam benevolentem quam magis minus acquirat: is vero qui contraria fecerit, condemnationem trimentum fortitur.

Vnde rursus apud multos consideratio quadam deest, honesti, ac differentiae illorum subnascitur: quorum alterum honestum & imitationem, propterea quod commodum est, ut alterum vero auerfationem mereat: quando qui praedicta molitur, pollet potentia, praedictis secundum multorum secerentem incumbit: ac subditis ea, subministrare videtur, quae ad conditionem competunt: tum videlicet nullam amplius vobis mentem, sed vix plurimum bene de illo sentientes, ex animi sententia se submittunt, ac principatum illius videntur, & vix vix vix venerandus, vnamque sententia videntur, & impugnantur qui poenitent illius infidantur & aduersantur. Ex hoc deinde ex Monarchia sensum fit Rex, quando ratio principum in unum quem antea posse derant ferocia, & potentia. Haec prima est forma quadam, apud homines honesti ac iusti & iis contrariae operatio & consideratio: hoc vero regni principium & exortus, quae enim istis modo, sed & illorum posteris principatus videntur plerumque custodunt, peritiam de illis qui & non inueniuntur & sub talibus educati, fore eos petinde atque maiores videntur animatos. Quod si aliquando accidit, ut displiceat ipsorum Regni posteris, insuntur exinde principum ac Regum, obnoxium, non amplius secundum corporis vires, & animam magis audentium, sed secundum voluntatis & rationis differentiam, ad diuersitatis vtriusque experimentum ex ipsis sumunt operatio, quae praesca consuetudine relicta, si qui regno semel sint, & eam potestatem consequuti, principia quadam locum inueniunt ac muris cingunt, regionemque regni possident: quorum de terum securitatis gratia, alterum ad hoc faciunt, ut fidem quae necessaria sunt, largiter suppeditent. Cum autem hinc Reges immoarentur, nulli erant detractio, nulli inueniuntur obnoxii propterea quod nec velutu ad nos, nec alio modo reliquis discrepant, sed vix conuersationem ceteris conueniunt, & perpetuo vna cum multis partiformiter agunt. Praesca vero, vbi qui principatus per successionem de secerent, peris prerogatiuum consequuntur sunt, ea iam parata habentur & securitatem retinendam, parata quoque quae ad sufficientiam alimentum, imò supra etiam, faciunt: tum demum conueniuntur, suas propter rei vni copiam sectantes, principibus conueniunt, ut praestantius videntur quam subditis, praestantior quoque & vario ciborum apparatu & vix fruuntur, denique in vna videntur sine vlla contradictione cum illis habeant, quae quoniam conueniunt: vnde & invidia nascitur, & offensio, & odium nascitur, & implacabilis ira: fitque ut regnum commutetur in vnam dem. Principium autem dissipationis huius, & infidus videntur principis conspiratio, non est ex infimi subelli hominum, sed ex generosissimis, & iis qui animi magnitudine & confidentia videntur, propterea quod tales imperantium sibi contumelias & obnoxiam minime ferre possunt. Plebs vero duces ad hoc inueniunt, simul cum illis propter dictas iam causas ad hoc inueniunt, ut principes reperiantur, atque ita forma Regni ac Monarchiae vix principis tollitur, & rursus Aristocratiae factum principium dantur, enim multi, ut illis qui monarchas & medio iustitiam, quae quoniam quamdam prompto & alacri studio rependant, praestantior videntur, & se ipsos illis committunt. Illi vero rursus huiusmodi videntur, & se ipsos illis committunt, nihil prius ducunt, & quod

